

Читання

Розділ 3. Збагачуємося скарбами усної народної творчості

Сьогодні
06.10.2022

Урок
№19

Народні казки. Дев'ять братів-сіроманців (Хорватська народна казка)

Сьогодні
06.10.2022

Емоційне налаштування.

Учися, мій друже,
відмінником будь,
люби і поля і діброви!
І де б ти не був,
де б не жив, – не забудь
своєї української мови.

Сьогодні
06.10.2022

Емоційне налаштування.

**«Тепло
долоньок»**
- Потріть свої
долоньки і відчуй
тепло. Подаруй
усмішку та тепло
своїх долоньок
одне одному.

Сьогодні
06.10.2022

Психологічна настанова на урок. Вправа «До успіху».

А для того, щоб наш урок був
успішним і продуктивним, нам
потрібно:

- ❖ Не просто слухати, а чути.
- ❖ Не просто дивитися, а бачити.
- ❖ Не просто відповідати, а міркувати.

Сьогодні
06.10.2022

Повідомлення теми уроку

**Сьогодні на уроці ми
познайомимося з хорватською
народною казкою.**

Продовжимо визначати головних
героїв, характеризувати їх зовнішність,
характер, поведінку; скласти план
свого переказу.

ДЕВ'ЯТЬ БРАТІВ-СІРОМАНЦІВ

Хорватська народна казка

Мала одна вдова дев'ятеро синів і десяту дочку. У вдовиній хаті часто навіть хліба бракувало. Усе, що заробить на селі, віддасть дітям, і вони з'їдять. Траплялося часом, що доки вона нагодує мале в колисці, то їй самій уже нічого не залишалося. Так раз було, другий, нарешті матір узяла досада, і вона каже спересердя:

— Ох діти, чого ви завжди такі голодні, що й не нагодуєш вас! Бодай ви вже вовками стали та в лісі жили. Не встигла вона ці слова вимовити, як сини її раптом втратили людську подобу — у них повиростали вовчі пащі, шпичасті вуха, довгі хвости — і всі дев'ятеро майнули до лісу. Коли їхня сестра, яка тоді в колисці лежала, виросла й пішла в село, то люди їй почали розповідати:

— У твоєї матері було дев'ятеро синів, але вона заклала їх, і всі вони поробилися

вовками та й побігли до лісу, тільки ти залишилася.

Прийшла дочка додому та й питає матір:

— Це правда, мамо, що люди кажуть?

— Правда, доню. Каже тоді дочка:

— Люба матусю, піду я шукати своїх братів, може, якось вдасться їх знову людьми зробити.

А мати їй:

— Не йди від мене, дитино моя; дев'ятеро синів я вже втратила, ще й ти мене покинути хочеш.

Але дівчина, якій було вже п'ятнадцять років, пішла все-таки шукати своїх братів. Довго йшла вона спочатку полем, а потім лісом і надибала хатку, в якій жила самотня бабуся.

— Бабусю, люба, — попросила дівчина, — можна, я у вас заночую?

— Радю прийняла б я тебе, онученько, та не смію: до мене щовечора приходять на ночівлю дев'ятеро вовків-сіроманців, вони тебе можуть з'їсти. Але розкажи мені, яке лихо загнало тебе в оці нетрі.

І дівчина все розповіла.

Вислухала її бабуса, та й каже:

**— Гаразд, залишайся на ніч у мене, але
лізь на горище спати, там тебе вовки не
з'їдять.**

**Увечері, як смеркалося, прибігли
дев'ятеро вовків-сіроманців до бабусі.**

**Досі вони ніколи не скидали із себе
вовчої шкури. А цього вечора кожен, як
тільки ввійде до хати, так і шкуру вовчу
знімає із себе. І такі гарні парубки поставали!
Бабуса подала їм вечеряти та й каже:**

— Синочки мої любі, відколи ви до мене прийшли, ані разу я вас не питала: звідки ви, хто у вас є і що сталося з вами. А от сьогодні мені сон приснився, — хитрує бабуся, — що у вас є мати, удовиця убога, яка мала вас, дев'ятеро синів, і десяту дочку. Цій дочці зараз п'ятнадцять років, і вона подалася у важку дорогу, шукає вас, щоб урятувати, щоб ви знову людьми стали. Чи хотіли б ви свою сестричку побачити?

— Хотіли б, аякже! — в один голос загукали брати.

Тут бабуся привела до них ту дівчину. Як побачили брати свою рідну сестричку, то так зраділи, що аж заплакали. А вона все допитувалася, що треба зробити, аби вони не були більше вовками. Брати її відраджують:

— Кинь, сестро, й думати про те, щоб нас рятувати, бо то мука велика й довга. Але вона й слухати того не хоче.

**— Я, — каже, — довіку б терпіла
найлютішу муку, аби тільки ви знову
людьми стали.**

Тоді брати й розповіли їй:

**— То, сестро, треба цілих дев'ять років
мовчати й ані словечком ні до кого не
обізватися. Ще сьогодні востаннє до нас
промовиш і після того, хоч би там що
сталось, ні слова не вимовиш.**

❖ Про що очікуєш прочитати далі?

Сестра погодилася. Прийшла додому і щодня сама під лісом пасла худобу. І росла. Та такою красунею виросла, що хто не проходив, хто не проїжджав, той задивлявся на її вроду. А то якось царевич полював дичину в лісі й побачив її — та завмер на місці, очей відірвати не міг.

— Дівчино, — ледве вимовив він, — чи ти підеш за мене заміж? Я царевич.

Вона тільки головою кивнула й ані слова не каже.

Це трохи засмутило царевича, але він все одно одружився з дівчиною, бо така вона мила та люба була, що жити без неї не міг. Привів дружину до себе в палац, а цариця, мати його, й дивитися на неї не хоче.

— Любий сину, — торочить царевичеві мати, — хіба тобі царівен чи королівен бракує, чи нема серед них красунь? Ні, треба було німу привести, такого сорому нам наробити.

Але не слухав її царевич, любить свою

дружину та заступається за неї.

І ось настав час іти йому до війська. Осідлав він коня й поїхав. Залишилася дружина сама. І народилася в неї дитина. А свекруха взяла ту дитину й за ворота викинула, а натомість щеня поклала. Дитину схопив білий вовк і поніс до лісу. Коли син приїхав у відпустку додому, мати відразу йому й каже:

— А бачиш, мало того, що сама німа, а то

ще й дитина в неї не як у людей. Навіщо вона тобі така здалася?

Не послухав її царевич. Проте недовго він залишався вдома, бо треба було йому ще служити у війську. І коли в дружини народилося друге дитятко, свекруха так само викинула його за ворота, а замість нього підклала щеня. Коли син через рік завітав додому, мати знову до нього:

— І навіщо вона тобі така здалася?

Царевич і слухати не хоче. Правда, недовго і цього разу він залишався вдома — треба було йому їхати назад до війська. І знову сталося те саме: коли народилася третя дитина, свекруха викинула її й підклала щеня.

Дитину знов схопив білий вовк і поніс до лісу.

❖ Які події, на твою думку, могли б трапитися далі?

Сьогодні
06.10.2022

Прочитайте слова, правильно ставте наголос.
Назвіть орфограми, які є в словах. Знайдіть дієслова, іменники.

де́в'ятеро
бракува́ло
спересе́рдя
шпи́часті
закля́ла
п'ятна́дцять
нади́бала

щове́чора
не́трі
гори́ще
відра́джують
дові́ку
найлю́тішу
воста́нне

Сьогодні
06.10.2022

Читання тексту учнями. Бесіда за змістом тексту з елементами вибіркового читання.

- ❖ Як сталося, що вдовині сини перетворилися на вовків?
- ❖ Як ти вважаєш, хто винен/винна у цьому?
- ❖ Хто із героїв казки тобі найбільше сподобався й чому?
- ❖ Хто на твою думку головний герой казки?
- ❖ Знайди зачин, основну частину й кінцівку.

Сьогодні
06.10.2022

Рефлексія. Вправа «Відкритий мікрофон».

- Сьогодні я прочитав (ла) про...
- Було цікаво дізнатися...
- Було складно...
- Я зрозумів(ла), що...
- Тепер я зможу...
- Я навчився(лася)...
- У мене вийшло...
- Я зміг (змогла)...

Сьогодні
06.10.2022

Пояснення домашнього завдання.

Підручник ст. 31-33
Прочитай першу і другу
частини казки.
Підготуйся до переказу.

